

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 438/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 3/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Žiadosti [REDAKČIA] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

S ť a ť n o s ť n á a r g u m e n t á c i a

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 3/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 19. októbra 2008 bola zavraždená matka sťažovateľa [REDAKOVANÉ]. Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru ČVS: PPZ-188/NKA-PZ-ZA-2013 z 2. októbra 2013 bolo vznesené obvinenie [REDAKOVANÉ] za obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave podal 13. januára 2015 na okresnom súde obžalobu na obvineného [REDAKOVANÉ]. Rozsudok okresného súdu bol vyhlásený 22. augusta 2019, avšak do dňa podania ústavnej sťažnosti nebol sťažovateľovi doručený. Od zavraždenia matky sťažovateľa do začatia trestného stíhania tak ubehlo skoro päť rokov, od začatia trestného stíhania do vznesenia obvinenia konkrétnemu páchatel'ovi ubehlo osem mesiacov, do podania obžaloby ubehlo ďalších štrnásť mesiacov a do vyhlásenia rozsudku uplynulo štyri a pol roka, pričom trestné konanie nie je dosiaľ právoplatne ukončené.

3. Podľa názoru sťažovateľa obdobie od zavraždenia jeho matky do vyhlásenia rozsudku okresného súdu v trvaní celkovo 11 rokov dokazuje nedostatočné využívanie prostriedkov, ktoré má štát k dispozícii na odhalenie a spravodlivé potrestanie páchatel'ov.

Trvanie trestného konania pred okresným súdom je neadekvátne vzhľadom na skutočnosť, že ide o trestný čin patriaci do bežnej agendy trestných súdov a nevyznačuje sa právnou ani skutkovou zložitou vecí. Na základe uvedeného okresný súd svojím neefektívnym postupom porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Poukazujúc na relevantnú judikatúru ústavného súdu, sťažovateľ uviedol, že ako poškodenému v trestnom konaní mu prináleží ochrana ním označených práv podľa ústavy a dohovoru. Napadnuté konanie je podľa sťažovateľa poznačené neefektívnym postupom okresného súdu, nedostatočným využívaním procesných nástrojov, ne hospodárnosťou a nečinnosťou, ktoré bránia naplneniu účelu trestného konania, teda jeho preventívnemu pôsobeniu na spoločnosť. Potrestanie páchatel'a po dvanástich rokoch od spáchania skutku stráca efekt generálnej prevencie.

5. Sťažovateľ podal sťažnosť predsedovi okresného súdu, ktorá bola vyhodnotená ako nedôvodná vzhľadom na skutočnosť, že vo veci bol vyhlásený rozsudok. Sťažovateľ v tejto súvislosti namietal, že stav právnej istoty je nastolený až právoplatným rozhodnutím, taký stav však dosiaľ v danej trestnej veci nenastal.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli, a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur.

7. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nemajetnosti.

II.

Právomoc ústavného súdu a judikatúrne východiská

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Zákon o ústavnom súde vo svojom § 56 ods. 1 uvádza, že ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Počas tohto prerokovania ústavný súd zisťuje, či ústavná sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

12. Zákon o ústavnom súde v § 56 ods. 2 uvádza, že ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Právne posúdenie

14. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je ním uplatnený nárok na jeho ochranu proti postupu okresného súdu v trestnom konaní, v ktorom vystupoval v procesnom postavení poškodeného a ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu.

16. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva, že pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže zjavná neopodstatnenosť sťažnosti vyplývať aj z toho, že argumenty sťažovateľa v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03,

II. ÚS 177/04), resp. že za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer (obdobne IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09). Ústavný súd sa preto musí obligatórne aj v danej veci osobitne zamerať na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti z uvedeného hľadiska.

17. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti a predloženého spisového materiálu vyplýva, v čase jej podania sa predmetná trestná vec nachádzala v štádiu konania pred okresným súdom, ktorému bola 13. januára 2015 podaná obžaloba na obvineného [REDACTED] pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu vraždy matky sťažovateľa podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona, prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona. Okresný súd na hlavnom pojednávaní konanom 22. augusta 2019 rozhodol vo veci rozsudkom, ktorým uznal obžalovaného vinným a zaviazal ho uhradiť sťažovateľovi ako poškodenému škodu vo výške 520,10 eur. Obžalovaný zahlásil podanie odvolania, ktoré bolo v písomnej forme doručené okresnému súdu 12. decembra 2019 a bolo predložené Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie 21. januára 2020. Napadnuté konanie okresného súdu tak zatiaľ nie je právoplatne skončené.

18. Z hľadiska posúdenia doterajšej dĺžky namietaného konania ústavný súd konštatuje, že hoci v doterajšom postupe okresného súdu sa vyskytlo dlhšie obdobie nečinnosti v čase po podaní obžaloby súvisiace najmä so zmenou zákonného sudcu, ďalší postup okresného súdu v namietanom konaní možno hodnotiť ako plynulý. Okresný súd nariadil prvý termín hlavného pojednávania na 15. december 2016, tento bol z dôvodu ospravedlnenia obhajcu obžalovaného zmenený na 25. apríl 2017. Ďalšie hlavné pojednávania sa uskutočnili 12. októbra 2017, 6. septembra 2018, 12. marca 2019 a 22. augusta 2019, na ktorom bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Dlhšie časové obdobia medzi jednotlivými termínmi hlavného pojednávania boli spôsobené zisťovaním pobytu a následným pátraním po pobyte navrhovaných svedkov.

19. Pokiaľ ide o naplnenie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (nastolenie právnej istoty) vo vzťahu k sťažovateľovi v rámci napadnutého konania vedeného okresným súdom, ústavný súd pripomína, že pri namietaní porušenia základných práv alebo slobôd ústavný súd týmto poskytuje ochranu v materiálnom chápaní. Znamená to, že pre vyslovenie porušenia základného práva nestačí v tomto prípade samotná nečinnosť špecializovaného súdu v konaní, pokiaľ takýto postup (nečinnosť) nemá na osobu sťažovateľa negatívny dopad určitej významnejšej kvality.

20. Ústavný súd nespochybňuje, že uznanie viny obžalovaného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy matky sťažovateľa a priznanie mu nároku na náhradu škody príslušnou autoritou so sebou prináša z jeho pohľadu aj určitú morálnu satisfakciu, avšak v prípade sťažovateľa, prihliadajúc na konkrétne okolnosti danej veci, ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by ústavne významným spôsobom negatívne dopadala na jeho osobu. Inak povedané, ústavný súd nezistil, že by namietaná nečinnosť okresného súdu, zohľadniac aj okolnosti uvedené v bode 18, bola ústavne takou významnou, aby spôsobila z hľadiska ústavne zakotveného základného práva kvalifikovaný zbytočný prietah. Zároveň ústavný súd prihliadol na (nie podstatnú, ale relevantnú) okolnosť, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť až po rozhodnutí okresného súdu, keď ukončeniu stavu jeho právnej neistoty síce bráni už prebiehajúce odvolacie konanie, avšak nie nečinnosť okresného súdu, ktorý sťažovateľ označil za porušovateľa základného práva.

21. Po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd síce dospel k záveru, že postup okresného súdu nebol taký rýchly, ako by bolo žiaduce, ale vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania a taktiež s poukazom na skutočnosť, že v danej trestnej veci sa ochrany svojich práv domáha sťažovateľ v procesnom postavení poškodeného, ústavný súd uzavrel, že nemohlo ísť o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ústavný súd nerozhodoval o ostatných návrhoch sťažovateľa, pretože rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy).

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

23. Pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú vo svojej ústavnej sťažnosti výslovne formuloval, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú prax, v zmysle ktorej je jednou z podmienok vyhovenia žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom skutočnosť, že v jeho prípade nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže ústavný súd, ako to je uvedené v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia, skonštatoval dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť, teda jej zjavnú bezúspešnosť, bolo bez právneho významu sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu